

8. Рудницький Я. Наростки -ище, -исько, -сько [Текст] / Я. Рудницький. – 2-е вид. – Вінніпег : УВАН, 1967. – 64 с.
9. Толстой Н. И. Славянская географическая терминология. Семасиологические этюды / Н. И. Толстой / отв. ред. Бернштейн. – Л. : Наука, 1969. – 263 с.
10. Łoś J. Gramatyka polska / J. Łoś. – Cz. II. Słowotwórstwo. – Lwów – Warszawa – Kraków, 1925. – 336 s.

Стаття надійшла до редакції 10.11.2016 р.

УДК 81'373.2(477.83)

Марія Наливайко

(Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка)

СПОСОБИ ТВОРЕННЯ ПРИЗВИСЬК ЖИТЕЛІВ ЛЬВІВЩИНИ

У статті проаналізовано прізвиська жителів Львівщини, утворені лексико-семантичним і морфологічним способами. За семантикою твірних основ прізвиська поділяються на назви, утворені від імен, прізвищ, відапелятивних назв. Простежено продуктивність прізвиськотворчих формантів, визначено типові та нетипові моделі прізвиськ.

Ключові слова: антропонімія, прізвисько, відантропонімне прізвисько, відапелятивне прізвисько, лексико-семантичний спосіб, морфологічний спосіб.

Марія Наливайко. СПОСОБЫ ОБРАЗОВАНИЯ ПРОЗВИЩ ЖИТЕЛЕЙ ЛЬВОВЩИНЫ

В статье проанализированы прозвища жителей Львовщины, образованные лексико-семантическим и морфологическим способами. За семантикой производных основ прозвища включают названия, образованные от имён, фамилий, отапеллятивных наименований. Исследована продуктивность прозвищных формантов, установлены типичные и нетипичные модели прозвищ.

Ключевые слова: антропонимия, прозвище, отантропонимное прозвище, отапеллятивное прозвище, лексико-семантический способ, морфологический способ.

Maria Nalyvaiko. THE MAIN WAYS OF WORD-BUILDING STRUCTURE OF THE NICKNAMES IN LVIVSCHYNA

The paper analyses lexico-semantic and morphological word-building structure of the nicknames in Lvivschyna. There have been determined lexico-semantic word-building structure of nicknames and the causes for their naming have been identified in the thesis. The main means of their word-building structure is personal names and surnames, appellative derived nicknames. Word-building structure of nicknames have been based and typical, non-typical samples have been defined.

Key words: anthroponomy, derivation, nickname, anthroponymous derived nickname, appellative derived nickname.

Онімна лексика будь-якої національної мови невичерпно багата й розмаїта. У сучасному українському селі, де велика кількість однакових прізвищ і збіднений іменний репертуар, у народнопобутовій стихії офіційна тричленна система (прізвище, ім'я, по батькові) не виконує функції диференціації та ідентифікації особи. Тому її компенсують неофіційні іменування, у ролі яких виступають передусім індивідуальні прізвиська, що характеризують особу за різними ознаками, а також спадкові сімейно-родові антропоніми, які переважно вказують на належність денотата до родини.

Офіційні прізвища людей сформувалися здебільшого на базі прізвиस्क. Процес творення прізвищ давно закінчився, ще в ХІХ столітті, а процес виникнення прізвиस्क та інших неофіційних іменувань триває й сьогодні, безперечно, буде тривати й у майбутньому, оскільки прізвиська стали невід'ємним елементом мовного спілкування. Вони є своєрідним лексичним пластом і органічною складовою антропонімікону України. Це живі оніми, які утворюються, функціонують, змінюються, набувають різних експресивних відтінків, є своєрідною скарбничкою українського села. Збір та вивчення їх розкривають потужну словотворчу фантазію народу, величезні потенційні можливості антропонімічної системи української мови, відіграють важливу роль у виявленні шляхів формування особових назв України на різних етапах розвитку. Сучасний розвиток української антропоніміки наполегливо висуває на перший план проблеми регіональної ономастики, бо без опрацювання місцевого антропонімного матеріалу неможливо говорити про загальноукраїнські процеси як в історичній, так і в сучасній антропонімії, не можна укласти загальнонаціональний словник власних назв та антропонімії атласи. Окремим питанням народнопобутової антропонімії присвячено розвідки Г. Бучко [2], М. Лесюка [3], Н. Осташ [4], Р. Осташа [5] та ін. Неофіційні іменування монографічно дослідили Н. Павликівська (псевдоніми) [6], П. Чучка (неофіційні іменування Закарпаття) [11], Н. Федотова (прізвиська Луганщини) [10], Г. Аркушин (прізвиська північно-західної України) [7], Н. Шульська (неофіційні іменування Західного Полісся) [12].

Поза увагою дослідників залишилися лексичний потенціал, структурно-семантичні особливості, мотиваційна база неофіційних іменувань Львівщини, не розглянуто мотиви надавання та способи творення прізвиस्क у цьому регіоні тощо. Усе це і зумовило актуальність теми дослідження. У пропонованій статті ставимо завдання проаналізувати іменування, утворені лексико-семантичним і морфологічним способами.

За дериваційними особливостями досліджувані прізвиська можна поділити на дві групи: 1) утворені семантичним способом від імен, прізвищ, прізвиस्क чи апелятивів; 2) утворені морфологічним способом, за допомогою спеціальних генесіонімічних суфіксів.

Лексико-семантичний спосіб. Лексико-семантичний спосіб словотвору – це різновид неморфологічного способу деривації, переосмислення значення слова без зміни його морфемного складу шляхом лексичної метонімізації, конденсації, метафоризації, а також трансонімізації [8, с. 111].

У сфері творення прізвиस्क відбуваються семантичні трансформації. Важко відмежувати прізвиська від апелятивів. Перенесення апелятива на прізвисько відбувається шляхом онімізації – найдавнішого способу творення власних імен [9, с. 42]. Дослідники виділяють дві стадії онімізації, а саме: 1) слово перестає виконувати функцію зменшено-пестливого звертання і використовується частіше за ім'я; 2) слово як ідентифікатор особи виходить за межі певної мікрогрупи і стає неофіційним іменуванням особи [1, с. 27]. Межа між власними іменами й апелятивами проходить усередині цих класів і поза ними, в результаті чого апелятиви піддаються субстантивзації [9, с. 38], пор. антропонім *Медвідь* співвідноситься з апелятивом ведмідь (іменник). Поділ антропонімів на прізвища й прізвиська відбувається за функціональним принципом, напр., антропонім *Бик* у Побіч Злч є прізвищем, а у с. Гребенів Скол – прізвиском.

Творення прізвиस्क відбувається за допомогою метафоричного та метонімічного перенесення. При метафоричному перенесенні значення апелятива переходить на денотата за схожістю будь-яких ознак: за зовнішньою подібністю (*Цвях* – високий і худий), за характером, звичками, соціальним становищем носія (*Американка* – багата). В основі метонімічного перенесення лежить принцип суміжності. Носії та їх ознаки взаємопов'язані завдяки певним асоціаціям, напр.: *Нутрія* (розводить нутрії).

За семантикою твірних основ прізвиська поділяються на такі групи:

1. Іменування, мотивовані церковно-християнськими чоловічими та жіночими повними, суфіксальними, усіченими та усічено-суфіксальними іменами: *Вахильо* (с. Тур'я Бск), *Казік* (с. Гряда Жвк, Старий Яричів КБ); *Асінька* (с. Уріж Дрг), *Дарочка* (с. Тур'я Бск).

2. Іменування, співвідносні з розрядом «nomina personalia», що характеризують особу за: а) зовнішніми ознаками: *Біла* (с. Брюховичі Прм, Желдець КБ), *Червоний* (с. Смолин Явр, Чуква СМБ); б) особливостями мовлення: *Балакало* (с. Желдець КБ), *Храпливий* (с. Гребенів Скол); в) внутрішніми ознаками: *Бадьорий* (с. Желдець КБ), *Цікава* (с. Чаниж Бск).

3. Іменування, співвідносні з розрядом «nomina impersonalia», які є назвами: а) тварин та інших істот: *Бик* (с. Старий Яричів КБ), *Голубка* (с. Липник Жвк); б) рослин, їх частин та плодів: *Кабачок* (с. Любеля Жвк), *Півонія* (с. Сасів Злч); в) предметів побуту та інших речей: *Бурка* (с. Ільник Трк), *Зигар* (с. Лішня Дрг); г) страв та продуктів харчування: *Тюлька* (с. Крехів Жвк), *Червона бараболя* (с. Дидятичі Мст); г) частин тіла людини і тварини: *Палець* (с. Нижнє Синьовидне Скол), *Шкірка* (с. Побіч Злч); д) явищ природи: *Вітер* (с. Дідилів КБ), *Сніжик* (с. Пониква Брд).

4. Іменування, мотивовані апелювативними характеристиками особи, зокрема назвами, що вказують на: а) професію, заняття тощо: *Бригадір* (с. Переліски Брд, Тур'я Бск), *Столерик* (с. Рихтичі Дрг); б) національність, етнічну належність, етнічне походження: *Американець* (с. Верчани Стр, Лагодів Прм, Пługів Злч, Ріпчиці Дрг), *Москалик* (с. Грусятічі Ждч, Красів Мкл, Надичі Жвк, Струтин Злч); в) місце походження чи проживання: *Заболотний* (с. Берегове Мст, Дидятичі Мст, Сновичі Злч), *Польовий* (с. Потелич Жвк, Стрептів КБ). До цієї групи належать і прізвиська у формі відойконімних прикметників на -ськ(ий), -зьк(ий), -цьк(ий), які утворювалися від відойконімних прикметників: *Суходольська Стефа* (с. Висоцько Брд), *Чайковицька Манька* (с. Дидятичі Мст).

5. Іменування, мотивовані прізвиськами і прізвиськами: *Пісковий* (с. Соколя Мст), *Ричевський* (с. Звенигород Пст).

Прізвиська, утворені семантичним способом, становлять 65 % від загальної кількості.

Морфологічний спосіб творення. Морфологічний спосіб деривації – творення онімів за допомогою онімотворчих формантів, насамперед суфіксів, рідко префіксів, або ж творення варіантів імен шляхом усічення перших [8, с. 123-124].

Патронімні та матронімні суфікси. Для творення відповідних родичівських прізвиськ використовувалися такі патронімні (матронімні) форманти, як: **-ів, -ов(а)/-ев(а), -ин, -ин(а), -ук(-'ук), -чук, -ич, -ович (-евич), -ик, -чик, -ак (-'ак), -чак, -ськ(ий/а), -ець, -ій, -к(а).**

Суфікс -ів, -ов(а)/-ев(а). У народнопобутовій антропонімії Львівщини переважають патроніми та пропатроніми із присвійним формантом **-ів**. Вони мають переважно двочленну структуру. Зокрема, наявні патроніми: а) від імені батька: *Андрій Нікіфорів* (с. Княже Скл), *Федь Семків* (с. Кругів Злч); б) від прізвища батька: *Буряків* (с. Ступниця Дрг), *Гаврищуків Ромко* (с. Воля Задревацька Стр), *Славко Дуткевичів* (с. Гряда Жвк); в) від прізвиська батька: *Гладунчиків* (с. Миклашів Пст); г) від апелювативного означення особи: *Дяків Дмитро* (с. Нагуєвичі Дрг), *Попиків* (с. Стрептів КБ).

Виявлено також пропатроніми, утворені: а) від імені діда і прадіда: *Василь Гартемонів* (с. Прибужани КБ), *Володька Гріців* (с. Вербівчик Брд); б) від прізвища діда і прадіда: *Брехів Ігор* (с. Туринка Жвк), *Василь Майкутів* (с. Гостинцеве Мст); в) від прізвиська діда і прадіда: *Богдан Табаків* (с. Красів Мкл), *Іначиків Петро* (с. Новосілки Прм); г) від апелювативного означення особи: *Іван Шевців* (с. Зав'язанці Мст), *Ковалів Мар'ян* (с. Прибужани КБ) та матроніми від прізвиська матері: *Василь Ляльків* (с. Туринка Жвк), *Гриць Мамунейків* (с. Туринка Жвк); апелювативного означення особи: *Їмосців<Їмосць* (с. Гростянець Злч). Цей формант використовується при деривації андронімів, патронімів, пропатронімів, матронімів, проматронімів, гіонімів, адельфонімів.

Патроніми утворюються: а) від імені батька: *Галя Демидова* (с. Княже Скл), *Зоська Олексова* (с. Кругів Злч); б) від прізвища батька: *Бажанова Леська* (с. Тур'я Бск), *Вошинцьова* (с. Угри Грд); в) від прізвиська батька: *Галька Цибулькова* (с. Лівчиці Ждч), *Гітлерова Марійка* (с. Чуква СМБ); г) від апелювативного означення особи: *Дякова* (с. Сидорівка Ждч, Старий Милятин Бск), *Марія Поштарова* (с. Брюховичі Прм).

За допомогою аналізованого суфікса пропатроніми творяться: а) від імені діда і прадіда: *Марина Осафатова* (с. Сихів Стр), *Мойськова Янка* (с. Чуква СМБ); б) від прізвища діда і

прадіда: *Баранова Євдоха* (с. Батьків Брд); **в) від прізвиська діда і прадіда:** *Бігмалова Ольга* (с. Стільсько Мкл), *Кабанова Маруська* (с. Ременів КБ), *Крізова* (с. Смолин Явр); **г) від апелятивного означення особи:** *Голійникова* (с. Старгород Скл), *Кузнецова* (с. П'ятничани Стр). Формант **-ов(а)** утворює **відпрізвиський проматронім** (*Голубкова* – с. Київець Мкл), **проматронім від імені прабаби** (*Магдова* – с. Братковичі Грд), **гіоніми** (*Котьова* – с. Надичі Жвк, *Мішкова Юлька* – с. Любеля Жвк) та **адельфоніми** (*Паранька Сабінова* – с. Черневе Мст, *Русланкова Таці* – с. Хашів Трк).

Суфікс -ин, -ин(а). За походженням суфікс **-ин** – посесивно-ад'єктивний. Наш матеріал фіксує патроніми, матроніми, пропатроніми, проматроніми, гінеконіми із формантом **-ин, -ин(а)**. За допомогою цього суфікса утворювалися матроніми: **а) від імені матері:** *Дусьчин Саша* (с. Тучапи Грд), *Юзин Микола* (с. Сможе Скол); **б) від прізвиська матері:** *Никола Дечишин* (с. Лівчиці Ждч), *Олекса Дубишин* (с. Козьова Скол); **в) від прізвища матері:** *Ладзьо Данилишин* < *Данилиха* (с. Ожидів Бск); **г) апелятивного означення особи:** *Богдан Вчительчин* (с. Тростянець Злч), *Лікарчин* (с. П'яновичі СМб).

Цей суфікс використовувався при творенні пропатронімів (*Михальо Николин* – с. Сторонибаби Бск), а також проматронімів: **а) від імені баби:** *Оленьошин* (с. Воля Задеревацька Стр), *Славко Мільчин* (с. Кнісело Ждч) та **від імені прабаби** *Магдин* – (с. Туринка Жвк); **б) від прізвиська баби:** *Петро Кісоччин* (с. Коростів Скол); **г) апелятивного означення особи:** *Медиччин* < *медичка* (с. Тухля Скол).

На території Львівщини функціонують матроніми з суфіксом **-ін, -ін(а)** від імені: *Параніна Ганя* (с. Корчів Скл), прізвиська: *Маруська Тотіна* < *Тотя* (с. Полове Рдх), проматронім від прізвиська: *Курочкін* (с. Старий Милятин Бск), патронім від апелятивного означення особи: *Попушкін* (с. Смолин Явр).

Гінеконіми утворюються від імен: *Марихин* (с. Нивиці Рдх), *Михайло Рузин* (с. Тухля Скол); **в окремих випадках – від прізвиस्क:** *Москалишин Іван* (с. Корчів Скл).

Формант **-ин(а)** використовується при деривації жіночих матронімів від: **а) імені матері:** *Націна, Стаціна*; **б) прізвиська матері:** *Галюся Марчишина* (с. Сушно Рдх), *Кіселишина* (с. Дідилів КБ), *Малярчишина* (с. Смолин Явр); **в) прізвища матері:** *Марійка Зозулина* (с. Дідилів КБ); **г) апелятивного означення особи:** *Іванка Гоцулчина* (с. Тростянець Злч).

За допомогою аналізованого суфікса творяться проматроніми від **імені** (*Людвінчина* – с. Смолин Явр, *Марисі Параціна* – с. Київець Мкл), **прізвиська баби** (*Настя Рачишина* – с. Первятічі Скл, *Снігурчина Марина* – с. Бабина СМб), **апелятивного означення особи:** *Поляччина* – с. Стрептів КБ. На території Львівщини функціонують іменування, утворені **від імені прабаби** (*Маруся Ганусиччина* – с. Прибужани КБ) і **прізвиська** (*Ксьондзишина* – с. Ременів КБ).

Суфікс -их(а). Андронімний за походженням суфікс **-их(а)** творить жіночі патроніми, пропатроніми, матроніми, адельфоніми від імен, прізвищ, прізвиस्क, апелятивних означень особи. В обстежуваних прізвиських нами виявлено формант **-их(а)** в **патронімах:** **а) від імені батька:** *Митерчиха* (с. Володимирці Ждч), *Мікетиха* (с. Новосілки Прм); **б) від прізвища батька:** *Лениха* (с. Княжпіль Ст. Самб), *Муравлиха* (с. Смолин Явр); **в) від прізвиська батька:** *Качуриха* (с. Брюховичі Прм), *Кислиха* (с. Уріж Дрг); **г) від апелятивного означення особи:** *Дячиха* (с. Нагуєвичі Дрг), *Ковалиха* (с. Куликів Рдх), **пропатронімах:** **а) від імені діда і прадіда:** *Демйониha* (с. Сихів Стр), *Мартоциха* (с. Кути Бск); **б) від прізвища діда і прадіда:** *Савуниha* *Ірка* (с. Вузлове Рдх); *Головчиha* *Каська* (с. Лани Прм); **в) від прізвиська діда і прадіда:** *Кабаниha* (с. Ременів КБ); *Журавлиha* (с. Ременів КБ); **г) від апелятивного означення особи:** *Бойчиha* (с. Тур'я Бск), **матронімах** (*Бедзиha* – с. Вербляни Явр), **адельфонімах** (*Камінчиha* – с. Вербівчик Брд, *Сабіниha* – с. Черневе Мст).

Суфікс -ук (-'ук), -чук. У нашій картотечі зафіксовано прізвиська на **-ук (-'ук), -чук** таких розрядів: патроніми, матроніми, пропатроніми, проматроніми, гінеконіми. Патроніми утворюються: **а) від імені батька:** батько *Костянтин Горбач* – син *Костюк* (с. Дунаїв Прм), батько *Чиж Прокіп* – син *Пронюк* (с. Суходоли Брд); **б) від прізвиська батька:** батько *Заєць Іван* – син *Зайчук* (с. Лагодів Прм), батько *Найда Мирон* – син *Знайдюк* (с. Хашів Трк); **в) від**

апелятивного означення особи: батько *москаль Володимир* – син *Москалюк* (с. Хашів Трк), батько *циган Василь* – син *Циганчук* (с. Ушковичі Прм). Матроніми, що побутують у досліджуваному регіоні, утворені: **а) від імені матері:** мати *Фірман Ганна*, а син *Ганьчук* (с. Андріївка Бск); **б) від дівочого прізвища матері:** мати *Скорна Емілія* – син *Скорнюк* (с. Кнісело Ждч). За допомогою аналізованого форманта утворені також пропатроніми **від імені:** дід *Брух Кирило* – внук *Кирилук* (с. Підгірці Брд), дід *Прихитько Климентій* – внук *Климчук* (с. Стоянів Рдх) та **від прізвиська діда** (дід *Вовк Богдан* – внук *Вовчук* (с. Стремільче Рдх). Цей суфікс використовується при деривації проматронімів **від імені баби:** баба *Смик Маня* – внук *Манюк* (с. Семенівка Пст) й деяких **гінеконімів:** дружина *Герба Ганна* – чоловік *Ганюк* (с. Поруденко Явр).

Суфікс -ак(-'ак), -чак. Наші матеріали містять **відіменні патроніми:** батько *Сало Василь* – син *Базилук* (с. Пониковиця Брд), батько *Ткачик Дмитро* – син *Дмитрак* (с. Скварява Злч), **пропатроніми** (батько *Норик Григорій* – син *Гриньчак* (с. Київець Мкл), **матроніми** (мати *Саган Євдокія* – син *Дуняк* (с. Старий Яричів КБ)) та **гінеконіми** (дружина *Сало Орина* – чоловік *Ориняк* (с. Путятичі Грд)), утворені за допомогою суфікса **-ак(-'ак), -чак.**

Суфікс -ик, -чик. На території Львівщини суфікс **-ик, -чик** наявний у словотвірній структурі **відпрізвиських патронімів** (батько *Бринзар Дмитро* – син *Бринзарик* (с. Путятичі Грд)), **патронімів** від апелятивного означення *Гоцул Іван* – син *Гоцулик* (с. Висоцько Брд), батько *Швець Михайло* – син *Шевчик* (с. Дидятичі Мст). Можливо, сюди можна віднести також і **пропатроніми:** дід *Балакай* – внук *Балакайчик* (с. Кругів Злч). За допомогою вказаного форманта творяться й **гінеконіми:** дружина *Плотиця Тетяна* – чоловік *Тацук* (с. Колодруби Мкл).

Морфологічним способом утворено 35% прізвиस्क. Найбільш продуктивними серед відантропонімних прізвиस्क виявились утворення із суфіксами **-ів, -ов(а), -их(а), -ин, -ин(а), -к(а)**, які продемонстрували здатність сполучатися з родичівськими прізвисками.

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ НАЗВ РАЙОНІВ

Брд – Бродівський, Бск – Буський, Грд – Городоцький, Дрг – Дрогобицький, Жвк – Жовківський, Ждч – Жидачівський, Злч – Золочівський, КБ – Кам'яно-Бузький, Мкл – Миколаївський, Мст – Мостиський, Прм – Перемишлянський, Пст – Пустомитівський, Рдх – Радехівський, Скл – Сокальський, Скол – Сколівський, Сmb – Самбірський, Стр – Стрийський, Ст.Сmb – Старосамбірський, Трк – Турківський, Явр – Яворівський.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонюк О. В. Лексико-семантична група прізвиस्क, що вказують на звички, уподобання, вчинки людини (на матеріалі антропонімії Донеччини) / О. В. Антонюк // Актуальні питання антропоніміки / відп. ред. І. В. Єфименко. – К., 2005. – С. 25–30.
2. Бучко Г. Є. Народно-побутова антропонімія Бойківщини / Г. Є. Бучко, Д. Г. Бучко // *Linguistica slavica* : ювілейний збірник на пошану І. М. Железняк. – К. : Київ, 2002. – С. 3–14.
3. Лесюк М. Прізвиська жителів гуцульських сіл / М. Лесюк // *Przezwiseka i przydomki w językach słowiańskich. Część 1.* / Pod redakcją Stefana Warchol. – Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 1998. – S. 227–240.
4. Осташ Н. Холмські вуличні прізвиська: минуле і сучасне / Н. Осташ // Діалектологічні студії 8 : Говори південно-західного наріччя / відп. ред. П. Гриценко, Н. Хобзей. – Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ, 2009. – С. 159–173.
5. Осташ Р. І. Із життя сучасних українських прізвиस्क 1. / Р. І. Осташ // Українська пропріальна лексика. – К. : Київ, 2000. – С. 15–121.
6. Павликівська Н. М. Питання української псевдонімії ХХ століття / Н. М. Павликівська. – Вінниця : Глобус-прес, 2011. – 386 с.
7. Словник прізвиस्क північно-західної України : у 3-х т. / упорядник Г. Л. Аркушин. – Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2009.
8. Словник української ономастичної термінології / уклад. Бучко Д. Г., Ткачова Н. В. – Харків: Ранок-НТ, 2012. – 256 с.

9. Суперанская А. В. Ударение в собственных именах в современном русском языке / А. В. Суперанская. – М. : Наука, 1966. – 206 с.

10. Федотова Н. М. Сучасні прізвиська Луганщини: когнітивна прагматика творення тексту оніма : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» / Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна / Н. М. Федотова – Харків, 2008. – 20 с.

11. Чучка П. П. Антропонімія Закарпаття: дис. на здобуття наук. ступеня доктора філол. наук : спец. 10.661 «Мови народів СРСР (українська мова)» / Чучка Павло Павлович. – Ужгород, 1969. – 987 с.

12. Шульська Н. Словник прізвиськ жителів межиріччя Стиру та Горині / Н. Шульська. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2008. – 164 с.

Стаття надійшла до редакції 2.11.2016 р.

УДК 821.161.2.32

Віталій Пономаренко

(Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова)

ОСОБЛИВОСТІ ІНДИВІДУАЛЬНОГО СТИЛЮ РОМАНУ «МАРУСЯ» ВАСИЛЯ ШКЛЯРА

У статті проаналізовано особливості індивідуального стилю роману В. Шкляра «Маруся», з'ясовано історичну та біографічну складові роману, експліковано основні засади образотворення головної героїні. Встановлено новаторство в моделюванні основного персонажа твору та специфіку стильової парадигми письменника.

Ключові слова: героїко-патріотичний пафос, гіперболізація, моделювання, національно-визвольна боротьба, поліфонічність.

Віталій Пономаренко. ОСОБЕННОСТИ ИНДИВИДУАЛЬНОГО СТИЛЯ РОМАНА
«МАРУСЯ» ВАСИЛИЯ ШКЛЯРА

В статье проанализированы особенности индивидуального стиля романа В. Шкляра «Маруся», определены историческая и биографическая составные романа, эксплицированы основные принципы создания образа главной героини. Установлены новаторство в моделировании главного персонажа произведения и специфика стилевой парадигмы писателя.

Ключевые слова: героико-патриотический пафос, гиперболизация, моделирование, национально-освободительная борьба, полифоничность.

Vitalij Ponomarenko. THE PECULIARITIES OF INDIVIDUAL STYLE OF V. SHKLYAR'S
NOVEL «MARUSYA»

The article analyzes the peculiarities of individual style of V. Shklyar's novel «Marusya». The historical and biographical foundations of the novel are founded, the basic principles of image of the main character are explicated. The author draws attention to the innovation in the modeling of the main character of the novel and the specific stylistic paradigm of the writer. The novel «Marusya» is based on historical facts, which together with V. Shklyar's artistic speculation create the artistic space of the national power and the mystical versatility. Alexandra Sokolovska – the conductor of the insurgency of Polissya – is the prototype of the protagonist in this novel. The patriotism of the novel is focused on the image of the main character – the chieftain Marusya, the creation of which is based on the lyricism, the heroic and patriotic code and exaggerated ideas of the national invincibility. V. Shklyar, accumulating in the problem-thematic units of the novel the issues of the national identity and the self-identity of Ukrainians, models the national heroine image in the traditions of the popular literature, and bringing the innovative combination of feminine and masculine traits. Dominants of its individual style in the novel «Marusya» is the exaggeration and the mystification, the using of folk